

EUROPOS IR TARPTAUTINIAI STANDARTAI PRISIDEDA PRIE VIRUSO PLITIMO STABDYMO

Reaguodamos į koronaviruso protrūkį, Europos standartizacijos organizacijos CEN ir CENELEC, bendradarbiaudamos su Tarptautine standartizacijos organizacija ISO bei gavusios skubų Europos Komisijos prašymą, kartu su Lietuvos standartizacijos departamentu ir kitais nariais vieningai sutarė laikinai suteikti nemokamą prieigą prie Europos standartų, skirtų medicinos prietaisams ir asmeninėms apsaugos priemonėms, naudojamoms COVID-19 pandemijos metu.

Šis išskirtinis sprendimas yra motyvuotas tuo, kad reikia kovoti su dideliu apsauginių kaukių ir medicinos įrangos trūkumu visoje Europoje dėl eksponentinio COVID-19 užkrato plitimo. Šie standartai leis gaminto-

jams greičiau ir sklandžiau pateikti į rinką pagrindines asmenines apsaugos ir medicinos priemones. Suteikiant nemokamą prieigą prie šių Europos standartų, siekiama palengvinti savo gamybos linijas keičiančių bendrovių darbą, kad jos kuo greičiau pasiektų apčiuopiamų rezultatų ir užtikrintų būtinų priemonių tiekimą sveikatos priežiūros specialistams ir pacientams.

Nemokamai yra pateikiami standartai filtravimo kaukėms, medicininėms pirštinėms ir apsauginiams drabužiams. Šiuos Europos standartus parengė įvairios techninės įstaigos, atsižvelgdamos į šimtų ekspertų ir suinteresuotųjų šalių indėlį asmeninės apsaugos ir medicinos priemonių gamybos srityje visoje Europoje.

Taip pat pateikiama nemokama prieiga prie ISO standartų, susijusių su įmonių, organizacijų ir visuomenės atsparumo užtikrinimu krizės metu.

**PASAULINĖS
KORONAVIRUSO COVID-19
PANDEMIJOS METU –
NEMOKAMA PRIEIGA
PRIE ASMENINĖS APSAUGOS
IR MEDICINOS PRIEMONIŲ,
ORGANIZACIJŲ ATSPARUMO
STANDARTŲ**

LIETUVOS STANDARTIZACIJOS DEPARTAMENTO INTERNETO SVETAINĖJE NEMOKAMAI PATEIKIAMSI ŠIE STANDARTAI

Šiuos standartus galima skaityti el. parduotuvėje (spaudžiant „Peržiūrėti“) arba dėl atsiuntimo kreiptis el. paštu platinimas@lsd.lt, pateikiant įmonės rekvizitus:

- [LST EN 149:2002+A1:2009](#) Kvėpavimo organų apsaugos priemonės. Filtruojamosios puskaukės apsaugai nuo dalelių. Reikalavimai, bandymas, ženklavimas;
- [LST EN 166:2002](#) Asmeninė akių apsauga. Techniniai reikalavimai;
- [LST EN 14126:2004](#) Apsauginė apranga. Apsauginės aprangos nuo infekcinių agentų charakteristikų reikalavimai ir bandymų metodai (su pataisom LST EN 14126:2004/AC:2005, LST EN 14126:2004/P:2005);
- [LST EN 14605:2005+A1:2009](#) Apsauginė apranga nuo skystųjų chemikalų. Apsauginės aprangos su skysčiams (3 tipo apranga) arba purškimui (4 tipo apranga) nepralaidžiomis jungtimis, įskaitant jos elementus, apsaugančius tik tam tikras kūno dalis (PB [3] ir PB [4] tipų apranga), naudojimo reikalavimai;
- [LST EN 13795-1:2019](#) Chirurginė apranga ir apklotai. Reikalavimai ir bandymo metodai. 1 dalis. Chirurginiai apklotai ir chalatai;
- [LST EN 13795-2:2019](#) Chirurginė apranga ir apklotai. Reikalavimai ir bandymo metodai. 2 dalis. Švaraus oro chirurginė apranga;
- [LST EN 455-1:2001](#) Vienkartinės medicininės pirštinės. 1 dalis. Skylių suradimas. Reikalavimai ir tikrinimas;
- [LST EN 455-2:2015](#) Vienkartinės medicininės pirštinės. 2 dalis. Fizikinių savybių reikalavimai ir tikrinimas;
- [LST EN 455-3:2015](#) Vienkartinės medicininės pirštinės. 3 dalis. Biologinio įvertinimo reikalavimai ir tikrinimas;
- [LST EN 455-4:2009](#) Vienkartinės medicininės pirštinės. 4 dalis. Laikymo trukmės nustatymo reikalavimai ir bandymai;
- [LST EN 14683:2019+AC:2019](#) Medicininės kaukės. Reikalavimai ir bandymo metodai;
- [LST EN ISO 10993 -1:2010](#) Biologinis medicinos priemonių įvertinimas. 1 dalis. Įvertinimas ir tyrimai rizikos valdymo metu (ISO 10993-1:2009) su pataisa LST EN ISO 10993-1:2010/AC:2010;
- [LST EN ISO 374-5:2017](#) Apsauginės pirštinės nuo pavojingų chemikalų ir mikroorganizmų. 5 dalis. Terminija ir apsaugos nuo mikroorganizmų keliamos rizikos charakteristikų reikalavimai (ISO 374-5:2016);
- [LST EN ISO 13688:2013](#) Apsauginė apranga. Bendrieji reikalavimai (ISO 13688:2013).

Šiuos standartus galima skaityti el. parduotuvėje (spaudžiant „Peržiūrėti“):

- [LST EN ISO 22301:2020](#) Saugumas ir atsparumas. Veiklos tęstinumo vadybos sistemos. Reikalavimai (tapatus ISO 22301:2019);
- [ISO 22395:2018](#) Saugumas ir atsparumas. Visuomenės atsparumas. Pagalbos pažeidžiamiesiems asmenims, esant ekstremaliajai situacijai, gairės;
- [ISO 22320:2018](#) Saugumas ir atsparumas. Ekstremaliųjų situacijų valdymas. Incidentų valdymo gairės;
- [ISO 22316:2017](#) Saugumas ir atsparumas. Organizacijos atsparumas. Principai ir požymiai;
- [LST ISO 31000:2018](#) Rizikos valdymas. Gairės (tapatus ISO 31000:2018).

ANT PANDEMIJOS SLENKŠČIO IŠLEISTAS PIRMASIS BIOLOGINĖS RIZIKOS VALDYMO STANDARTAS

Biologinių medžiagų tvarkymas – nuo ligų diagnozavimo iki farmacinių ir mokslinių tyrimų – laboratorijose ar kitose vietose yra labai svarbus daugeliui pramonės šakų, tačiau čia neapsieinama be tam tikros rizikos. Biologiškai efektyvus pavojingų medžiagų tvarkymo rizikos valdymas reiškia mažesnę incidentų galimybę, mažesnę poveikį aplinkai, efektyvesnį laiko ir kitų išteklių naudojimą.

SARS, pandeminiai virusai ir patogenų panaudojimo grėsmės sukretė pasaulį dėl biologinių medžiagų naudojimo keliamo pavojaus ir poreikio naudoti griežtus, pagrįstos rizikos būdus, kaip su jomis elgtis. Biologinės rizikos valdymo sistema yra svarbi priemonė, kurią naudodama organizacija turi galimybę efektyviai nustatyti, kontroliuoti ir valdyti su savo veikla susijusius biologinės saugos ir saugumo iššūkius.

Naujasis tarptautinis standartas ISO 35001 „Biologinės rizikos valdymas laboratorijoms ir kitoms susijusioms įstaigoms“ yra pirmasis tarptautinis biologinės rizikos valdymo sistemos standartas. Jame apibrėžiami reikalavimai ir rekomendacijos laboratorijoms ar bet kurioms kitoms įstaigoms, kuriose dirbama su biologiniais agentais, siekiant kontroliuoti ir sumažinti su jų naudojimu susijusią riziką.

[Sužinokite daugiau](#)

SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS STIPRINIMAS PASAULINĖJE MAISTO GRANDINĖJE

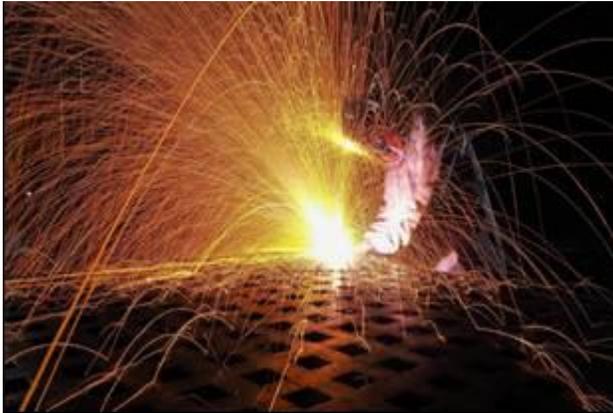

Socialinė atsakomybė ne tik naudinga verslui, bet ir yra kiekvieno iš mūsų pareiga. Naujajame tarptautiniame leidinyje ISO/TS 26030 „Socialinė atsakomybė ir tvari plėtra. ISO 26000:2010 taikymo maisto grandinėje gairės“ pateikiamos rekomendacijos žemės ūkio produktų ir maisto sektoriaus įmonėms, kaip maisto gamintojai galėtų prisidėti prie tvarios plėtros (darnaus vystymosi), atsižvelgiant į visus vietinius teisės aktus ir suinteresuotųjų šalių lūkesčius. Tai padėtų maisto gamybos įmonėms, ūkiams, kooperatyvams, perdirbėjams ir mažmenininkams, nepaisant jų dydžio ar veiklos vietos, parengti priemonių, padėsiančių jiems tapti labiau socialiai atsakingiems, planą.

[Sužinokite daugiau](#)

ATNAUJINTAS SUVIRINIMO DARBŲ SIMBOLIŲ STANDARTAS

Suvirinimo darbų simboliai yra būtinas inžinerijos elementas, bendrai suprantamas visiems proceso dalyviams – nuo dizainerių iki parduotuvės darbuotojų.

Jie gali atrodyti kaip hieroglifai, tačiau suvirinimo simboliai yra pagrindinė gamybos pramonės komunikacijos priemonė, leidžianti suvirintojams tiksliai ir efektyviai sujungti atskiras detales. Visame pasaulyje techniniuose brėžiniuose plačiausiai naudojamos dvi sistemos – Europos ir Ramiojo vandenyno šalių. Standartas ISO 2553 „Suvirinimas ir susiję procesai.

Simbolinė išraiška brėžiniuose. Suvirinimo jungtys“ – svarbiausias tarptautinis suvirinimo darbų simbolių standartas – sujungia abi sistemas.

[Sužinokite daugiau](#)

ATNAUJINTOS REKOMENDACIJOS INFORMACIJOS SAUGUMO VALDYMO SISTEMŲ AUDITORIAMS

Saugoti jautrią įmonės informaciją ir asmens duomenis yra ne tik būtina bet kuriam verslui, tačiau yra ir teisinis imperatyvas. Daugelis organizacijų tai daro, naudodamos informacijos saugumo valdymo sistemą (Information security management system – ISMS).

Duomenų naudojimo ir informacijos saugumo pažeidimų bei kibernetinių atakų rizikos aplinkoje ISMS svarba yra akivaizdi. Išleistas atnaujintas tarptautinis ISMS audito gairių standartas gali padėti sumažinti ne tik tokių pažeidimų tikimybę, bet ir su informacijos saugumo užtikrinimu susijusias išlaidas. ISO/IEC 27001 yra vienas geriausiai pasaulyje žinomų tarptautinių ISMS reikalavimų standartų, skirtų padėti organizacijoms valdyti informacijos saugumą.

[Sužinokite daugiau](#)

BIOMETRINIŲ DUOMENŲ TECHNOLOGIJŲ PLĖTRA – KOJA KOJON SU TARPTAUTINIAIS STANDARTAIS

Apsikeitimas suderintais biometrinių duomenų formatais leidžia suderinti skirtingas biometrinės technologijas. Augant biometrinių duomenų taikymo poreikiui, susiduriama su skirtingų technologinių kartų formatais, todėl turi būti užtikrintas jų suderinamumas. Su šiais iššūkiais susitvarkyti padės išleisti nauji tarptautiniai standartai.

Biometrinių duomenų nuskaitymas, kaip patikima tapatybės patvirtinimo priemonė, yra vis plačiau taikoma technologija daugybėje sričių, pavyzdžiui, pasienio kontrolės punktuose nuskaitymą pasus, taip pat sveikatos priežiūroje įstaigose, rinkėjų tapatybės nustatymo ar ribotos prieigos vietose.

Siekdami užtikrinti skirtingų biometrinių programų ir sistemų sąveiką bei tinkamą keitimąsi duomenimis tarp jų, ISO biometrijos ekspertų komitetas ir Tarptautinė elektrotechnikos komisija (IEC) yra parengę daugybę plataus pritaikymo tarptautinių standartų.

Tačiau, tobulėjant technologijai, keičiasi ir duomenų elementai bei formatai. Dėl šios priežasties ekspertai, siekdami išvengti bet kokių sąveikos problemų ateityje, rengia papildomą standartų seriją, kurioje pateikiami formatai. Ką tik išleisti pirmieji šios serijos standartai:

- ISO/IEC 39794-1 *Information technology – Extensible biometric data interchange formats – Part 1: Framework;*
- ISO/IEC 39794-4 *Information technology – Extensible biometric data interchange formats – Part 4: Finger image data;*
- ISO/IEC 39794-5 *Information technology – Extensible biometric data interchange formats – Part 5: Face image data.*

[Sužinokite daugiau](#)

KAIP SUKURTI SĖKMINGĄ INOVACIJĄ

Inovacijų valdymo sistema padeda įmonėms kaupti geriausias idėjas, nuolat tobulėti ir būti konkurencingoms. Tai padaryti padės išleistas naujausias ISO inovacijų valdymo serijos standartas.

Tarptautinis standartas ISO 56000 „Inovacijų valdymas. Principai ir žodynas“ yra ketvirtasis leidinys iš aštuonių standartų ir kitų rekomendacinių dokumentų serijos. Jis skirtas padėti įmonėms vartoti tinkamą inovacijų valdymo terminiją ir nuosekliai komunikuoti apie savo procesus, pasiekimus bei mokymosi eigą. Čia pateikiamas žodynas, pagrindinės inovacijų valdymo koncepcijos ir principai, neabejotinai prisidėsiantys prie įmonės inovacijų valdymo veiklos matomumo ir patikimumo.

[Sužinokite daugiau](#)

VARTOTOJŲ GARANTIJŲ STANDARTAS UŽTIKRINS VISŲ TIEKIMO GRANDINĖS DALYVIŲ LYGIATEISIŠKUMĄ

[Sužinokite daugiau](#)

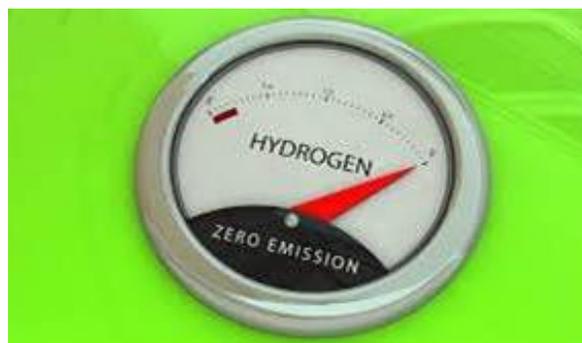
E. komercijos ir globalizacijos augimas sukėlė mažmeninėje prekyboje revoliuciją, kurios visos pasekmės – tiek geros, tiek kitokios – teko vartotojui. Vis dėlto didesnis pasirinkimas ne visada prilygsta geresnei kokybei. Naujasis tarptautinis standartas padės apsaugoti kiekvieną tiekimo grandinės dalyvį.

Standarte ISO 22059 „Vartotojų garantijų gairės“ nurodoma, kaip užtikrinti patikimą garantiją, kuri tenkintų pagrįstus vartotojų lūkesčius. Taip pat nurodoma, kokie turi būti atlikti korekciniai veiksmai, jei produktas ar gaminys sugenda.

VANDENILIO (H₂), KAIP ATSINAUJINANČIO ENERGIJOS ŠALTINIO, ĮSISAVINIMO IR KITI REIKŠMINGI DUJŲ INFRASTRUKTŪROS STANDARTIZAVIMO DARBAI CEN/CENELEC ENERGETIKOS VALDYMO SEKTORIUJE 2020 M.

CEN energetikos sektoriuje 2020 m. vieni svarbiausių bus technikos komiteto CEN/TC 234 „Dujų infrastruktūra“ veiklos srities standartai, kuriuose bus pateikti dujų iš atsinaujinančių energijos išteklių šaltinių įjungimo į gamtinių dujų tinklus įrenginių projektavimo, gamybos, statybos, bandymo, paleidimo ir eksploatavimo bendrieji reikalavimai. Šio technikos komiteto ekspertai parengs techninį pranešimą, kuriame bus nurodytos vandenilio, kaip atsinaujinančio energijos šaltinio, naudojimo padariniai gamtinių dujų infrastruktūrai ir numatytas CEN/TC 234 standartizacijos darbų šioje srityje planas. Vandenilis (H₂), kurį galima plačiai naudoti švariai (žaliajai) energijai gauti, yra svarbus energijos perdavimo šaltinis, nes jis yra ir energijos nešiklis, ir jos sukaupti terpė. Vandenilio (H₂), kaip atsinaujinančio energijos šaltinio, įsisavinimas Europoje negali būti sėkmingas be tinkamų saugos standartų parengimo. Atsižvelgiant į tai, 2020 m. bus pradėti moksliniai tiriamieji darbai, kurių tikslas – sumažinti kliūtis vandenilio (H₂) gamybos įrenginiams prijungti prie gamtinių dujų perdavimo sistemos. Šiems darbams reikės kelių su dujomis susijusių technikos komitetų, tokių kaip CEN/TC 234 „Dujų infrastruktūra“ ir CEN/TC 408 „Gamtinės dujos ir biometanas, skirti naudoti transporto priemonėse, ir biometanas bei biodujos, skirti įleisti į gamtinių dujų tinklą“, ekspertų žinių ir darbo. Mokslinių tyrimų prieš pradėdant rengti standartus rezultatai bus reikalingi technikos komitetams, kad būtų parengti, peržiūrėti ar iš dalies pakeisti Europos standartai.

Gamtinių dujų sudėtis (taigi ir jų kokybė) įvairiose Europos šalyse skiriasi. Dujų kokybės standartai yra svarbūs saugiam dujų tiekimui ir naudojimui visoje Europoje, todėl 2017 m. CEN sektoriaus forumai „Dujų infrastruktūra“ ir „Dujų vartojimas“ įsteigė jungtinę darbo grupę vandenilio (H₂) dujų kokybės parametrams iširti. 2020 m. grupė toliau rinks duomenis, kad pateiktų rekomendacijas technikos komitetui CEN/TC 234 dėl vandenilio (H₂) dujų kokybės Europos standartų peržiūros.

Atsižvelgdamas į CEN iniciatyvą „Prisitaikymas prie klimato pokyčių“, technikos komitetas CEN/TC 234 peržiūrės šiuos Europos standartus: EN 15399 *Dujų infrastruktūra. Ne didesnio kaip 16 bar didžiausiojo eksploatacinio slėgio dujų tinklų saugos vadybos sistemos*, EN 16348 *Dujų infrastruktūra. Dujų perdavimo infrastruktūros saugos vadybos sistema (SMS) ir dujotiekių vamzdinių vientisumo vadybos sistema (PIMS). Funkciniai reikalavimai*, EN 12732 *Dujų infrastruktūra. Plieninių vamzdinių suvirinimas. Funkciniai reikalavimai* ir EN 12583 *Dujų infrastruktūra. Kompresorinės stotys. Funkciniai reikalavimai*.

2020 m. CEN/CENELEC energetikos valdymo sektoriaus forumas (SFEM) toliau veiks kaip patariamoji ir koordinavimo įstaiga politiniais ir strateginiais klausimais, susijusiais su energijos valdymo ir vartojimo efektyvumo standartizavimu. SFEM savo veiklą derins su naujausiomis mokslo ir politikos tendencijomis. Sutelkęs visus suinteresuotuosius subjektus – nuo politikos formuotojų iki vartotojų – SFEM sieks paruošti standartizacijos kryptį nuo inovacijų ir technologijų vadybos iki rinkos galimybių ir numatyti tolimesnius standartizacijos poreikius. SFEM daug dėmesio skirs standartizacijos poreikiams dėl energijos perdavimo nustatyti. Pagrindinis ateities iššūkis, kurį SFEM nagrinės 2020 m., yra sektoriaus skaitmeninimas. Skaitmenizacija ir toliau bus didžiausias prioritetas CEN/CENELEC 2020 m. standartizacijos darbų programoje: bus dedamos didžiulės pastangos sukurti tokiai standartizacijos sistemai, kuri būtų tinkama skaitmeniniam amžiui.

Parengė **Lina Jusienė**